

ВИСНОВОК

до проекту Закону
про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України
щодо оптимізації досудового розслідування та судового розгляду
кримінальних проваджень
(реєстр. № 10206 від 02.11.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні (Протокол № 118 від 20 березня 2024 року) проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо оптимізації досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень (реєстр. № 10206 від 02.11.2023), поданий народним депутатом України Павлюком М.В. та іншими.

Згідно з пояснювальною запискою до законопроекту він розроблений з метою удосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства для ефективного виконання судом та сторонами завдань кримінального провадження.

Розглянувши законопроект в межах предметів відання члени Комітету зазначають наступне.

Проектом акта пропонується внести зміни до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), зокрема, до статті 273 КПК, якими передбачити, що під час розслідування кримінальних корупційних правопорушень, допускається створення та використання спеціальної несправжньої (імітаційної) інформації у вигляді вигаданих відомостей, які вносяться до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателями (адміністраторами) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації. Керівники та працівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організації, які є держателями довідкових систем, реєстрів та банків даних зобов'язані сприяти унесені вигаданих відомостей та вживати необхідних заходів щодо нерозголошення факту проведення таких дій та отриманої інформації.

Водночас, стосовно запропонованої законодавчої ініціативи необхідно зазначити, що 01 січня 2022 року набрав чинності Закон України «Про публічні електронні реєстри» (далі – Закон), який встановлює правові, організаційні і фінансові засади створення та функціонування публічних електронних реєстрів з метою захисту прав та інтересів фізичних та юридичних осіб під час створення,

зберігання, оброблення та використання інформації у публічних електронних реєстрах.

Відповідно до пунктів 7, 8 частини третьої статті 3 Закону діяльність у сфері публічних електронних реєстрів базується на таких основних принципах: гарантування державою та держателями об'єктивності, актуальності, достовірності, повноти та захищеності реєстрових даних та реєстрової інформації від несанкціонованих змін; презумпції достовірності реєстрових даних та інформації.

Частиною другою статті 19 Закону передбачено, що інформація про об'єкти реєстрів, яка внесена до відповідного реєстру, вважається достовірною і може використовуватися державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами при здійсненні ними повноважень, визначених законом, а також фізичними та юридичними особами при вчиненні правочинів.

Також, відповідно до частини першої статті 26 Закону реєстр створюється, якщо при регулюванні суспільних відносин, що виникають при вирішенні економічних, соціальних, правоохоронних або інших завдань, необхідним є факт реєстрації об'єкта (об'єктів) реєстру з метою захисту прав і законних інтересів громадян та їх об'єднань, юридичних осіб, територіальних громад, суспільства та держави, створення правових та інформаційних гарантій такого захисту з боку держави та органів місцевого самоврядування, з метою одноразового збору і багаторазового використання актуальної та достовірної інформації під час організаційного та інформаційного забезпечення надання адміністративних, соціальних та інших публічних послуг, провадження дозвільної діяльності, провадження іншої управлінської діяльності та здійснення державного регулювання.

Міністерство цифрової трансформації України у своєму експертному висновку до законопроекту наголошує на тому, що засадами для створення реєстрів є використання актуальної та достовірної інформації з реєстрів, що, в свою чергу, ставить під сумнів запропоновані проектом Закону зміни до статті 273 КПК.

Мінцифри також зауважує, що частиною другою статті 246 КПК негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про кримінальне правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб. Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені статтями 260, 261, 262, 263, 264 (в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267, 269, 269-1, 270, 271, 272, 274 цього Кодексу, проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

При цьому, із запропонованих проектом Закону змін до статті 273 КПК є незрозумілим: суб'єкти прийняття рішення про проведення таких дій, строк їх дії та інші процедурні моменти, які передують та проводяться в рамках негласних слідчих (розшукових) дій щодо кримінальних корупційних правопорушень та необхідності внесення неправдивої інформації до реєстрів.

Крім того, щодо обов'язку держателів реєстрів сприяти внесенню вигаданих відомостей Мінцифри наголошує, що таких повноважень відповідно до статті 13 Закону не передбачено.

Так, згідно частини першої вказаної статті держателі реєстрів залежно від юридичного статусу відповідного органу, у випадках та в межах повноважень, встановлених законом, зокрема, забезпечують створення, функціонування та ведення відповідних реєстрів; організують роботу, пов'язану із провадженням діяльності з ведення відповідних реєстрів; забезпечують доступ до відповідних реєстрів визначених законом суб'єктів їх ведення, публічних реєстраторів, інших суб'єктів, право доступу яких визначено законом, і приймають рішення про тимчасове блокування або анулювання такого доступу у випадках, передбачених законом.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку в частині запропонованих змін до статті 273 КПК висловлює застереження, та зазначає, що «дуже складно відмежувати створення та використання спеціальної несправжньої (імітаційної) інформації у вигляді вигаданих відомостей, які вносяться до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних під час розслідування кримінальних корупційних правопорушень та провокацію як спеціальний вид підбурювання до вчинення певного кримінального правопорушення, що не виключає на практиці корупційної складової».

Також авторами проекту Закону пропонується внести зміни до статті 371 КПК, доповнивши її частиною сьомою такого змісту: «7. У випадках, передбачених частинами другою, третьою, п'ятою, шостою цієї статті, судові рішення викладаються письмово у паперовій та електронній формах. У разі необхідності після закінчення судового засідання суд може викласти в письмовій та електронній формах ухвалу, постановлену в порядку, передбаченому частиною шостою цієї статті, про що зазначається в тексті такої ухвали».

Відповідно до частин першої та третьої статті 207 Цивільного кодексу України правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах (у тому числі електронних), у листах, телеграмах, якими обмінялися сторони, або надсилалися ними до інформаційно-комунікаційної системи, що використовується сторонами. У разі якщо зміст правочину зафіксований у кількох документах, зміст такого правочину також може бути зафіксовано шляхом посилання в одному з цих документів на інші документи, якщо інше не передбачено законом. Правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо воля сторін виражена за допомогою телетайпного, електронного або іншого технічного засобу зв'язку.

Частиною третьою статті 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначено, що якщо автором створюються ідентичні за документарною інформацією та реквізитами електронний документ та документ на папері, кожен з документів є оригіналом і має однакову юридичну силу.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» відправлення та передавання електронних документів здійснюються автором або посередником в електронній формі за допомогою засобів інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем або шляхом відправлення електронних носіїв, на яких записано цей документ.

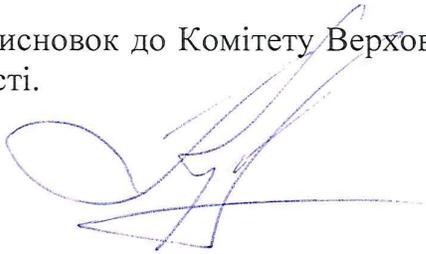
Враховуючи викладене, вважаємо доцільним в запропонованій проектом Закону частині сьомій статті 371 КПК слова «в письмовій та електронній формах» замінити словами «в паперовій та електронній формах».

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив рішення:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності врахувати зауваження та пропозиції під час підготовки до розгляду та опрацюванні проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо оптимізації досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень (реєстр. № 10206 від 02.11.2023), поданого народним депутатом України Павлюком М.В. та іншими.

2. Направити цей Висновок до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО